

O declarațiune.

Primim din București următoarea scrisoare în afacerea colectei pentru monumentul lui Iancu:

D-lui Redactor al „Gaz. Transilvaniei“ la Brașov.

Domnule Redactor! D. Ioan Slavici, adresându-se subsemnaților ca să luăm în păstrarea noastră suma de 3780 fl. 65 cr. valută austriacă și 330 lei 50 bani, colectați de d. T. L. Albini pentru ridicarea unui monument pe mormântul lui Avram Iancu, noi am îndeplinit cererea d-sale.

Am păstrat până acum tăcerea asupra acestui fapt.

Vădând însă că d. T. L. Albini și d. Ioan Moța sunt urmăriți de tribunalul din Alba-Iulia pentru acești bani, declarăm — pentru ca să scie toți câți îi privesc — că noi suntem deștătorii sumei de mai sus și luăm întreaga răspundere pentru densa.

În interesul adevărului și al dreptății vă rugăm, Domnule redactor, a publica această declarațiune.

Primiți, vă rugăm, asigurarea stimei și mulțumirii noastre.

București, 25 Dec. 1897.

I. Pr. Dimitrescu,

I. G. Bibicescu,
senator. director la Banca Națională a României.

SCIRILE DILEI.

— 29 Decembrie v.

Petrecerea dela anul nou. După cum suntem informați, Comitetul Reuniunii văduvelor vor aranja frumoase tablouri vivante, în decursul pauzei dela meșul nopții, reprezentând anul vechiu și anul nou.

Pentru o bibliotecă populară în Brașovul vechiu. Lipsa de-o bibliotecă populară e de mult simțită și între Români din Brașovul vechiu. Mai de multe-ori am auzit pe unii dintre fruntașii din popor exprimându-și dorința, ca să li-se facă și lor o bibliotecă de felul celei din Feldtörä, declarând tot-odată, că poporul bucuros ar contribui în acest scop numai să 'i-se spună, când și cui să contribuie. Acum însă, după ce din altă parte nu s'a luat inițiativa, poporul însuși a pornit în sinul său o mișcare pentru înființarea bibliotecii dorite. Pe cât scim, s'a și adunat în acest scop o mică sumă de bani, er acum, cu ocasiunea Bobotezei, vor să aranjeze o *producțiune și petrecere populară*, al cărei venit va fi destinat pentru înființarea bibliotecii. După cum ni-se spune, arangiatorii petrecerei au luat toate măsurile posibile pentru a încungiura cheltuelile, ca ast-fel venitul să fiă cu atât mai mare și mai suficient pentru a pute înființa biblioteca încă în decursul acestui carnaval. Petrecerea va fi în sala dela restaurantul „Nr. 5“, er intrarea va fi numai 50 cr. — Atragem atențiunea publicului nostru asupra nobilului scop, ce-l urmărește poporul român din Brașovul-vechiu prin această petrecere. Inițiatorii merită a fi sprijiniți și încurajați în această laudabilă pornire a lor și suntem siguri, că cei ce sunt informați asupra scopului, nu vor întârzi de-a le da sprijinul, cumpărând cât mai multe bilete pentru petrecerea lor. Arangiatorii vor face la urmă o amănunțită dare de seamă, publicând numele tuturor celor ce vor contribui fiă la cassă, fiă în suprasolviri, ori cumpărare de bilete.

Promoțiune. A doua zi de Crăciun s'a făcut în aula festivă a universității din Clușiu promoțiunea de doctor în științele iuridice a d-lui Coriolan Meseșianu, conducătorul cancelariei advocației a d-lui Dr. Amos Frâncu din Sibiu. — Felicitările noastre!

† **Baron Anton Schönfeld** inspectorul general al armatei și comandanta de corp, a răposat în Viena Vinerea trecută. Sărbătorile Crăciunului le-a petrecut în Praga, unde a început să se simtă rău. În ziua de anul nou s'a reîntors la Viena, și în 2 Ianuarie n. s'a supus unei operațiuni. Medicii sperau, că după operațiune, baronului

Schönfeld îi va fi mai bine, der s'a întemplat contrariul. Maj. Sa îndată ce a aflat de starea bolnavului, a lăsat să fiă incunoscut de mersul ei. Și arhiducei Otto și Reiner s'au informat mai de multe-ori de starea bolnavului. Joi după ameză br. Schönfeld încă avea deplina conștiință, er s'era pe la 10 ore era deja în agoniă și Vineri dimineața a murit. Baron Anton Schönfeld s'a născut la 3 Iulie 1827 în Praga. La 1845 după absolvarea academiilor militare din Wiener-Neustadt a fost avansat la rangul de sublocotenent în armata comună. La 1849 a luat parte în războiul din Italia, ca oficer de stat major. În 1870 Schönfeld a fost ridicat la rangul de baron, la 1876 a ajuns șef al statului-major-general. La 1882 a fost numit comandant al corpului 12 din Transilvania, er la 1885 fū numit feldzeugmeister, cu doi ani mai târziu a trecut ca comandant al corpului 3 în Graz, er la 1889, ca al corpului 2 în Viena. La 1895 br. Schönfeld a fost numit inspector suprem al armatei. În mormântarea s'a făcut er, Duminecă, după ameză, în Viena cu totă pompa militară.

Festivitățile jubilarie în Viena. „Wiener Salon-Blatt“ anunță, că deja de pe acum se țin la palat consultări cu privire la marile festivități, ce se vor începe, din incidentul jubileului de 50 de ani de domnie al Imperatorului, la 28 seu 29 Novembre 1898 și vor dura mai multe zile. Participarea Imperatorului Germaniei și a regelui Saxoniei, a prințului de coronă Victor Emanuel și a princesei de coronă Elena a Italiei, precum și a multor prinți germani este ca și sigură. Nu este sigur însă dacă Imperatorul Nicolae II al Rusiei va merge însuși la Viena, seu va lăsa să fiă reprezentat de către marele principe Vladimir Alexandrovici.

„Maghiarii“ din Berlin. Adese-ori am văzut scriindu-se prin foile ungurești despre reuniunea *Maghiarilor* din Berlin. Pentru ca să se scie, ce fel de Maghiari sunt aceștia, vom spune, că la adunarea generală din zilele acestea a fost ales președinte al reuniunii *Kraus Bernat*; vice-președinte *Berger Ignatz*, notar *Braun Adolf*, membri în comitet *Klein, Fischer* etc. Eță reprezentanții „națiunii“ în străinătate! Am dori să scim, câtă subvențiă capătă dela guvernul unguresc acești pericunați și ce speculațiuni urmăză pe basa „patriotismului“ lor?

Episcop bombardat cu pietri. Din Sâmbăta se telegrafază, că bătrânul episcop de acolo *Cornel Hidassy*, eșind la preămbulare cu trăsura și trecând printr'o pădure, deodată o ploă de pietri încep să cadă asupra trăsurei lui. Bombardatorii erau nisece tineri maghiari dintr'o comună din apropiere, dintre cari unul a și fost prins. Acesta se scusă, dicens, că a fost beat.

O nouă Panamă ungurească. Sunt minunați omeni „patrioții“ când e vorba de-a administra averile publice. Dovadă și cazul, ce s'a descoperit zilele acestea la Hodmezövásárhely. Abia a fost prins cassarul orașului *Szabo Sándor* cu o defraudare mai mare și eță că se lătesce scirea, că și cassarul scaunului orfanal *Goby Jozsef* a defraudat mai multe mii de florenți. Când căpitanul polițienesc *Poka Lászlo* a pus mâna pe el și l'a arestat, *Goby* a strigat: „Bine, pe mine mă închideți! Numai de nu v'ar păre la urmă rău, căci eu *voit sci să descoper acum și altele*. Vor deplânge mulți ceea ce faceți!“ Cum se vede, *Goby* a scit ce vorbește, căci Vinerea trecută a fost prins cu o mare defraudățiă și căpitanul polițienesc *Poka*. El inse s'a împușcat imediat. La o jumătate de oră după el s'a împușcat și concipistul polițienesc *Gozstonyi*, care încă a fost prins cu defraudățiă. Câți vor mai fi prinși și se vor mai împușca de aci încolo nu se scie. Destul că la Hodmezövásárhely nu se prea desvöltă bine lucrurile în epoca „*Kulturgylet*“-urilor. Turburări și răsvrțiri ale țeranilor, mișcări sociale, bande de femei otrăvitoare, procese criminale din cele mai monstruoase: toate acestea în cel mai neaoș oraș ungu-

resc din „*Alföld*!“ Serman element „*asimilator*“ de popor!

Poporațiunea Bosniei. După cele mai noue date statistice, poporațiunea provinciilor ocupate se împarte după confesiune astfel: 548,632 *Mohamedani*, 673,246 *greco-orientali*, 334,142 *romano-catolici*, 8213 *jidani*, 3859 de alte confesiuni. Se observă o creștere relativ mai mare la romano-catolici.

Teatru german. Măne, Marți, se va da la dorința publicului pentru a treia oră farsa „*Bocksprünge*“, care la toate reprezentațiile a fost cu aplauze întimpinată. — Mercuri, din incidentul ajunului anului nou al nostru fiind sala ocupată, nu va fi nici o reprezentațiă, er Joi se va da marea operetta „*Orpheus in der Unterwelt*“ de *Offenbach*.

In cestiunea sodalilor români din loc.

În ziua de Crăciun am primit dela d-l profesor *Arseniu Vlaicu* o scrisoare, care se ocupă de actul de demisiune al d-lui *N. Petra-Petrescu*, președintele Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov, publicat în numărul 285 din 24 l. c. al foiei noastre. D-l *Vlaicu* găsește, că în „*hărtia sa*“, d-l *Petrescu* ridică nisece acuze foarte grave și face unele insinuarți la adresa unei persoane, pe care nu o numește, der care e numită în comentariul făcut acestei hărtii și se referă la persoana sa“ (a d-lui *Vlaicu*).

În interesul adevărului, d-l *Vlaicu* ne rogă a publica o declarațiune a sa, care în punctul întâiu afirmă din cuvânt în cuvânt următoarele:

„*Tote* invinuirile și invecțiile aruncate asupra mea din partea d-lui *Petrescu* le consider ca efluxul unei porniri pătimate, neprecugetate, care nu cunoște margini, și lipsite de fond real serios. Deci pe această cale — cu adănc regret trebuie s'o mărturisesc — nu-l pot urma“.

În punctul al doilea d-l *Vlaicu*, apelând la ospitalitatea Redacțiunii noastre, promite că va publica „*fără comentarii*“ toate actele, ce le posedă în cestiune ca din acestea să se convingă publicul, „*cine e vinovatul și punitibilul*“.

Redacțiunea noastră a arătat încă mai de mult, cu altă ocașiune, personal d-lui *Vlaicu*, că o astfel de publicare de acte privitoare la nisece conflicte ivite în sinul persoanelor din comitetul unei reuniuni, nu pôte fi admisibilă în foia noastră; nu pôte fi admisibilă mai ales pentru-că aceste conflicte ori-cum s'ar fi petrecut aveau să fiă rezolvate numai de-un singur for competent: acela al adunării generale a Asociațiunii meseriașilor noștri, în sinul căreia s'au ivit. Precum scim, adunarea generală trecută a acestei Asociațiuni a și rezolvat această cestiune, în urma unei interpelări făcute de d-l *Vlaicu*, în modul și chipul cunoscut.

Vorbind de adunarea generală, singurul for competent în această cestiune foarte regretabilă și — fiind-că d-l *Vlaicu* amintesc, că e numit cu numele în introducerea, ce am făcut-o noi la actul de demisiune al d-lui *Petrescu*, — aflăm de lipsă a reproduce aici din cuvânt în cuvânt rëndurile, ce le-am scris în acea introducere privitor la d-sa. Eță-le:

„*Motivele* (demisiunii d lui *Petrescu*) culminază în faptul atât de regretabil, că tinerii sodali, povățuiți cum se scie de d-l profesor *Vlaicu*, n'au vrut să țină seamă de concludul adunării generale din urmă, după care comitetului 'i-s'a impus să controleze lucrările sodalilor, cari făceau parte din această Asociațiune“...

Pentru noi este ađi cu totul irrelevant, cum s'a petrecut odinioară conflictul între d-l *Vlaicu* și comitetul Asociațiunii meseriașilor. Ceea ce ne împörtă și trebuie să ne intereseze astăzi este întrebarea, dacă ruperea sodalilor de către Asociațiune s'a făcut cu conlucrarea, ori fără conlucrarea d-lui *Vlaicu*?

La această întrebare, singură și capitală, d-l *Vlaicu* nu răspunde nimic.

Domnul profesor *Vlaicu* termină scrisoarea sa din cestiune cu o insinuar la adresa Redacțiunii noastre, având aerul de-a suspiționa lealele ei intențiuni. Densul mai adăuge încă nisece amenințări pentru cazul, când nu i-am implini voia pe deplin. Fiind-că printr'asta d-l *Vlaicu* dovedește, că înțelege de tot reu și sucit „*principiile cavaleresci, legale și jurnalistice*“, precum și „*basa etică a jurnalisticiei adevărate*“, la care apellază, n'am putut să publicăm scrisoarea sa în întregul ei, mai ales că ea, afară de declarațiia dela punct întâiu, în care spune, că nu pôte răspunde la pretinsele invinuirți și invecție, nu țice nimic la obiect.

Crăciunul în Blașiu.

Blașiu, 9 Ianuarie n. 1898.

Sărbătorile Nascerii Domnului au fost serbate în Blașiu cu solemnitățile îndatinate. În ziua primă a pontificat Escelența Sa Metropolitanul în catedrală, cu o asistență numerosă de preoți. Corul compus din puținii teologi și studenți, cari au rămas în Blașiu, a fost condus de profesorii *Jonaș și Papiu*. După cetirea S. Evanghelii, Escelența Sa a ținut o predică frumoasă, tractând despre iubire.

În ziua a doua a pontificat Escelența Sa în biserica parochială, unde asemenea a ținut o predică foarte instructivă despre datorințele părinților față de fii. Predica a fost ascultată cu atențiune și a fost înțelesă de fiă-care poporan, căci a fost ținută într'un stil ușor de înțeles.

În ziua a doua de Crăciun, fetițele din Internatul Văncean au procurat câteva momente de rară distracțiă publicului din Blașiu. Laudă D-nei Directore, care a avut frumoasa idee de a arangia cu fetițele o serată, fără de care în adevăr sărbătorile Crăciunului ar fi fost prea monotane pentru noi. Laudă D-lui profesor de musică *Murășianu*, care a instruat fetițele.

Încă înainte de 5 ore o mare sală a internatului era plină de un public ales în frunte cu Esc. Sa Metropolitan *Mihalyi*. Era de față tot, ce are Blașiu *inteligent și frumos*. Ridicându-se cortina, apără înaintea noastră o cunună de fetițe dragălașe, îmbrăcate toate la fel, colindând atât de frumos, încât îți părea că ar fi un cor de angeri.

Abia au încetat aplauzele și urmară două declamări, una în limba română de D-șora *Z. Trif*, er alta în limba maghiară de d-șora *Silvia Buda*. După aceea luă loc la pian d-șora *L. Macelar*, executând cu multă dibăciă piesa: „*Carneval de București*“. D-șora *A. Cosma* a declamat de tot frumos în limba germană poesia: „*Stille Nacht*“. Ultima declamațiune a fost: „*La Viege a la creche*“, prin care declamatoarea *M. Ripcean* a stors admirațiunea tuturor, fiind viu aplaudată.

Penultimul punct a fost: „*O zi în internat seu Superbia pedepsită*“, piesă teatrală tradusă și localisată din limba italiană. Piesa a fost jucată cu multă dibăciă și a plăcut întreg publicului, care și-a arătat plăcerea prin dese aplauze și strigări de „*să trăească*“. Nu am putut cunoște pe toate diletantele, er în program nu erau amintite. Totuși am aflat, că rolul *Amaliei* a fost interpretat de d-șora *M. Rogozan*, care a jucat foarte bine; de-asemena tinerele d-re *E. Masca*, *R. Căpușan* și *Cămpian*.

A mai urmat o colindă executată de corul fetițelor, care asemenea a plăcut mult. Pe la 7 ore ne-am depărtat, încântați de succesul seratei.

S'era din ziua a doua de Crăciun a fost o seră de plăcută distracțiă atât pentru public, cât și pentru fetițele din internat.

„*silian*.“

Din camera română.

În ședința dela 13 Decembrie st. v., la desbaterea pe paragrafi a răspunsului la Mesagiul tronului, a luat cuvântul în cestiunea națională deputatul:

D-l **I. C. Grădișteanu**: D-lor deputați, deca m'am înscris numai la acest paragra-

și nu am luat cuvântul în discuțiunea generală a Mesagiului, cauza a fost, că mi-s'a părut, că în acest an faptul politic cel mai însemnat, faptul politic, care a dat naștere la cele mai vii discuțiuni și la cea mai mare mișcare în țară, a fost visita M. S. Regelui la Budapesta.

Cauza pentru care această vizită a produs un așa svon, cauza pentru care a mișcat atât de mult spiritele e, că această vizită e în legătură și cu politica noastră esternă și cu cestiunea cea mai gingașă, care frământă această țară cu cestiunea națională.

Și tocmai fiind-că e în legătură cu cestiunea națională, țin să declar, înainte de toate, că adî nu voi vorbi, ca om de partid, voi vorbi numai ca român și voi vorbi numai ca român, pentru-că, cum dicea d-l Delavrancea în magistralul său discurs, cestiunea națională nu e nici a unui om, nici a unui grup, nici a unui partid, ci e mai presus de toate și de toți. Voi vorbi numai ca român, și pentru-că vorbesc fără înconjur, să vorbesc cum cred, că simt toți Români, cum cred, că vorbesc toți aiurea, și așa cum n'a vorbit încă nimeni aci, căci e bine să spunem și aci ca să audă și Coróna și țera ceea-ce este în adevăr, simțimentul general al țerei în această cestiune.

Sciu, că în materie de documente parlamentare, de felul Răspunsului la Adresă, se admit până la un ore-care punct exagerări de stil. Adesea ori, când se vorbește chiar de un fapt, care mai mult s'eu mai puțin a lăsat nepăsătoare opiniunea publică, se admite a se dice, printr'o exagerare ore-care, că cutare fapt a mulțămît foarte mult națiunea română. E în acest cas un fel de toleranță admisă.

De rëndul acesta însă mi-se pare, că proiectul de Răspuns, pe care ni-l'a înfățișat d-l raportor în cestiunea visitei dela Pesta, întrece toleranța admisă, căci când vine d-l raportor și ne spune în proiectul de Răspuns că: „Primirea strălucită ce s'a făcut Majestății Văstre și prea grațiosei noastre Regine, în capitala Ungariei, la curtea Majestății Sale Impăratului și Regelui Francisc Iosif, a umplut de bucurie inimile noastre“. Eu cred, că aci nu e vorba numai de o exagerare; eu cred, că aci e un patent neadevăr, căci visita dela Pesta nu numai că nu a mulțămît pe nimeni, d'er a mahnit pe toți, absolut pe toți. Ar fi destul să afirm acesta, și sunt sigur, că nimeni nu s'ar găsi, care să mă contradică. Sunt, însă, și unele dovezi, cari nu lasă nici un fel de indoială în această privință.

Antăia dovadă e aceea pe care o putem trage din atitudinea pressei față de această vizită. Ori care ar fi părerea unora asupra însemnății pressei la noi, e însă ceva netăgăduit, că atunci când vedem acest fenomen rar la noi: ca presa intrăgă fără deosebire de partid să se înțelégă asupra unei cestiuni în mod fățiș s'eu tacit, această însemnăță că presa se află în acea cestiune sub presiunea unui puternic și unanim curent de opinie publică. De aceea și diariștii liberali și diariștii conservatori și socialiști chiar, toți diariștii români, cu un cuvânt au refuzat invitațiunea care li s'a făcut de a veni la Pesta când cu visita Majestății Sale De asemenea, d-lor, care a fost atitudinea pressei române față de această vizită? O mare parte, partea cea mai mare a atacat'o cu furie; partea cea-laltă n'a apărât'o; nu s'a găsit un singur organ de publicitate care să îndrăsnescă atunci să susțină că este imbucurătoare visita dela Pesta. D'er, d-lor nu numai presa ne-a arătat că visita dela Pesta n'a bucurat pe nimeni, ne-ați dovedit'o chiar d-văstră, ne-a dovedit'o însuși parlamentul, atunci când la cetirea Mesagiului ați aplaudat partea privitoare la misiunea generalului Constantinciovi la Iași, pe când printr'o antitesă voită s'a făcut o tăcere mormentală când a fost vorba de visita dela Pesta. Nu, d-lor, visita aceasta n'a mulțămît pe nimeni și o dovadă mai mult este, că s'a căutat să i se micșoreze însemnăteaa schimbându-i-se caracterul. S'a căutat să se înfățișeze această vizită ca o simplă vizită de curtenie, er nu ca o vizită politică. Și

pentru a se putea dovedi că această vizită n'a avut nici un caracter politic, s'a pus înainte faptul, că d-l președinte al consiliului și ministru de externe n'a însoțit pe Majestatea Sa la Pesta. Acesta este adevărat; d'er tot atât de adevărat este, că Majestatea Sa, la Pesta, n'a fost primit numai de suveranul Austro-Ungariei înconjurat de curtea lui, ci a fost primit și de primul ministru ungar Banffy și de cancelarul imperiului austro-ungar, contele Goluchowsky, așa încât ori-ce s'ar dice, suntem în drept a crede că visita dela Pesta a fost o vizită politică, ori-ce ar fi făcut d-l Sturdza, fiă că ar fi mers, fiă că nu a mers, căci lipsa d-lui Sturdza nu o putem înțellege în împrejurarea de față, decât cu o simplă desertiune. De aceea visita dela Pesta, d-lor, departe de a fi mulțămît pe cine-va, a descurajat pe mulți, a mahnit pe toți, și a fost așa mahnire cum rar se vede în această țară, cum se vede numai în momente de grea cumpănă și de mare jale națională.

Multora dintre noi, d-lor, în timpul acelor zile în cari se făcea visita dela Pesta ni-s'a înfățișat ca o fantastică vedenie: O sală mare, decorată cu tapeturi purpurii, policandre numărăse varsă asupra oșpeților valuri de lumină și fac se strălucescă uniforme și porturile medievale ale magnaților. Musica intona freneticul marș al lui Racoti și apoi și imnul național românesc.

De alături însă, nu departe, gemete înăbușite și un zornăit de lanțuri intrerup eljenurile magnaților. În zadar musica cânta crescendo; aceste sunete discordante și supărătoare străbat, totuși, din când în când până la urechile comensilor și le strică petrecerea.

Și atunci ni-se pare nouă că acest imn național românesc, în sunetul căruia au fost primite în Bucuresci stégurile biruitoare dela Plevna, acolo la Budapesta nu mai este imn de bărbăție, ci este imn de jale. Ni-se pare că acolo nu se serbeză, se înmormânteză.

D'er d-lor, veți dice că acesta este simțiment. Da, d-lor, este simțiment. D'er în asemenea materie simțimentul arare-ori înșală pe un popor, și n'a fost înșelat poporul român de simțimentul său în această împrejurare, n'a fost înșelat când a simțit că visita dela Pesta a fost o greșelă vătămătoare și Corónei și poporului românesc din regat și poporului românesc de dincolo.

A fost o greșală vătămătoare Corónei, pentru că a-ți espus pe Regele României, Regele efectiv al Românilor din Regat, d'er Regele ideal al Românilor de pretutindenți, L'ați espus, dic, să fiă primit la Budapesta de cei mai uricioși și înverșunați asupritori ai némului românesc; L'ați espus la incidente de tot felul, L'ați espus să pună decorațiunea „Coróna României“ pe pieptul unui polițaiu unguresc, fără să vă gândiți, că, făcând acesta, vă espuneți ca noi, pe ale cărora piepturi stă această Corónă, într'un moment de revoltă, să fim ispițiți a arunca cât colo acest însemn înființat pentru a răsplăti drepta și credincioasa slujbă pentru țară și neam.

Ati espus pe M. S. Regele la ceva mai mult: L'ați espus la nisce comentarii nu numai neplăcute, d'er chiar necuviincioase din partea pressei maghiare; L'ați espus să fiă înfățișat ca un suveran, care se duce să aprobe tot ceea ce s'a făcut de Unguri față de o parte a némului românesc, și L'ați espus fără ca să se pótă apăra, căci nu era nici d. Dimitrie Sturdza cu El, ca luând răspunderea asupra-și și suferind singur urmările să pótă șterge din mintea Românilor, cel puțin în ceea ce privește pe Suveran, această uricioasă impresiune, care a fost ca un vis urit pentru némul românesc.

Această vizită, d-lor, a fost o greșală vătămătoare pentru poporul românesc din Regat, fiind-că l'a atins pe acest popor în două din cele mai gingașe simțimente pe cari pótă să le aibă omul. L'ați atins și în mândria lui națională, l'ați atins și în dragostea lui de neam.

L'ați atins în mândria lui națională, pentru că ori-ce s'ar dice, d-lor, faptul, că

Regele, care represintă acest popor, care este cea mai înaltă expresiune a lui, s'a dus la Pesta ca să fiă primit de un popor pe care Români îl urăsc și de care sunt urii. Este, ori-ce s'ar dice, o faptă umilitoare.

L'ați jignit și în dragostea lui de neam, căci ați înfățișat națiunea din Regat ca o națiune nepăsătoare față de suferințele fraților săi, s'eu ca o națiune de frați denaturați, cari ar fi în stare, ca călcând pe trupurile fraților săi de dincolo, să întindă cu Maghiarii o horă macabră de înfrățire.

Această greșală, d-lor, a fost vătămătoare și pentru Români de dincolo, și a-și putea dice, mai cu seamă, pentru Români de dincolo, fiind-că acești Români, pentru cari și istoria trecută și împrejurările de astăzi sunt atât de vitregi, Români de dincolo nu mai aveau de cât o singură stea polară, decât o singură speranță; ochii lor rugători se întorceau numai spre noi, în noi le era mângăerea zilei de ați și nădejdea zilei de mâine.

Ei bine, prin această vizită ați sémănat desnădejdea printre ei, ați părut, că voiți să le arătați, că lor nu le mai rămâne altceva de așteptat de cât peirea.

Ați fost atât de cruzi cu Români de dincolo, în cât nu este exemplu în istoria omenirii de o asemenea cruzime.

Până și Pandorei tot i-se lăsase în fundul cutiei speranța.

Ei bine, când ne gândim, că această nefastă vizită s'a întemplat sub ministerul d-lui Sturdza, învăpăiatul naționalist de odinioară, ni-se pare că visăm. Este adevărat, că pentru ori-cine urmăresce de aproape mersul cestiunei naționale, apostasia d-lui Sturdza în această cestiune nu mai face indoială de aproape doi ani. Cu toate acestea, în așa scurt timp să trecă din brațele doctorului Rațiu în brațele lui Ieszensky, este așa de monstruos în cât mințea omenescă să refuză să concépă chiar o asemenea schimbare la față.

Sciu că er'i s'a vorbit foarte mult de schimbări la față și că s'au osândit chiar foarte aspru; d. Sturdza însuși a avut curajul să învinuțască pe alții de asemenea fapte. Este însă o mare deosebire între ieri și azi: ieri se vorbea de unii tineri, cari, la începutul carierei lor politice, schimbaseră o etichetă, care nu se scie nici-odată bine ce marfă acoperă, și astăzi este vorba de un bătrân, care, la sfirșitul carierei lui politice, se schimbă la față în cestiunea cea mai mare și cea mai vitală a neamului românesc, căreia dicea, că își devotase sfirșitul vieții.

Producțiuni și petreceri.

Brașov, 27 Dec. 1897.

Onorată Redacțiune! Vă rog să binevoiti a da loc în prețitul diar ce redigeați următoarelor:

Aflându-mă din întemplare în afacere privată în comuna Rășnov în ziua de 26 Dec. a. c. și auzind, că în acea seră tinerii români dau o petrecere în sala din hotelul cel mare comunal, la insistența unor prieteni ai mei m'am decis a rămănea și eu la acea petrecere.

Ordinea frumósă, în care a decurs intrégă petrecerea, apoi bunele rindueli, ce le-am observat la tinerii noștri români de acolo, mă face să scriu aceste rënduri.

Era o plăcere să privesc la cununa cea frumósă de junii și june, pentru cari părea că era prea mică sala cea mare a hotelului din aceea comună. Toți își petreceau într'o armonie și armonie, de-ți era mai mare dragul a-i privi.

Înainte de pauză 15 tineri, în frunte cu vătăful, au jucat jocurile noastre tradiționale „Călușerul și Bătuta“ spre plăcerea tuturor celor de față.

După aceea tinerii călușeri, formând un cordon la mijlocul salii, păși între ei parochul local, d-l I. Hamsea, care ținū un frumos discurs la adresa tinerilor, îndemnându-i la muncă onestă, unire și bună înțelegere între dênșii și mai pe sus de toate să țină sus și tare la limba și legea strămoșescă, pe care fericiti lor părinți le-au lăsat'o drept scumpă moștenire.

Sub durata pauzei a mai vorbit învătătorul diriginte d-l G. Proca și un student universitar din România, care încă a luat parte la acea petrecere.

Petrecerea a durat până în dorți de di, când apoi cu toții veseli și plini de mulțămire ne-am depărtat la ale noastre.

Venitul curat, precum sunt informat, este destinat pentru procurarea de premii la școlarii diligenți.

Un ospe.

*

Invitare. Societatea română de diletanți „Progresul“ din Făgăraș arangiează în sala hotelului „Lauritsch“ Mercuri în 12 Ianuarie st. n. (presara anului nou) o serată literară, la care sunt poftiți a participa toți membrii societății, precum și alți binevoitori.

Programa: 1) „Lăudați pe Domnul“ executat de corul societății; 2) „Glumă și nu prea“ proverb ilustrat de d-l Ioan Berescu; 3) Kratochirl: „Dorina și Leandru“ solo cântat de d-șora Iulia Toflea cu acompaniement de pian; 4) Coșbuc: „La oglindă“ declamată de d-șorea Irina Silaghi; 5) Decker; „Portretul tău“ cântat de d-șorele Irina Silaghi și Iulia Toflea; 6) V. Alexandri: „Biserica risipită“ declamată de T. Păcală; 7) Karras: „Dulce-i glasul tău“ cântat de corul societății; 8) Karras: „Consolarea“, duet cântat de corul societății; 9) Dima: „Ce faci Ioano“, cântat de corul societății; 10) Melodii naționale executate de orchestra societății.

După producțiune dans.

Dr. Ioan Turcu, Ioan Berescu,
președinte. secretar

*

Reuniunea pompierilor voluntari din Blași invită la balul ce-l va aranja în favorul său Sâmbătă în 15 Ian. st. n. 1898 în sala otelului „Univers“. Inceputul la 8 ore sera. Prețul de intrare: de persoană 80 cr., de familiă 1 fl. 50 cr.

DIVERSE.

S'a înșelat. Cu toate, că Englesii se cred a fi cei mai învătăți, se află însă și printre ei câte-un prost. Anume Englesul Albions auzind ceva despre *Bulla de aur*, care încă și astăzi se mai păstrează în Frankfurt lângă Maina, putând s'o vadă ori-cine dorește. Cu ocaziunea unei călătorii prin Germania se abătū și pe la Frankfurt, ca să vadă marea minune „the golden bull“, pe care el și-o închipuia cu totul astfel de cum este în realitate. Mare i-a fost însă mirar-a când i se arată actul antic c'un sigil mare de cêră. „Acesta se fiă Bula de aur!“ strigă Englesul. „Eu am crezut, că va fi un bou mare (bull, pe englesesce însemnă bou) de aur, ce s'a făcut la ordinul împăratului Carol IV înainte cu 500 de ani“. Bietului Engles nu-i mai trebui să vadă nimic și desamăgit se depărtă momentan din museu.

Literatură.

Biblioteca „Foi literare“. La Oradea-mare a început să apară „Biblioteca Foi literare“, conținend tot-felul de scrieri alese într'o formă plăcută și foarte eftine. Primul volum a apărut sub titlul: „**Logodnica contelui Stuart**“, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na L. Rudow-Suciu. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, d'er frumos și curat. Prețul numai 25 cruceri (cu porto 30 cr.), — un pret în adevăr peste măsură eftin în asemănare cu mărimea opului. — Al doilea volum apărut este: „**Povestea despre prințul Ahmed al Kamel** s'eu **Pribeagul îndrăpostiit**, tradusă de Dr. T. Form. mare 8° de 42 pag. Prețul 30 cruceri.

*

În Tipografia archi-dieceșană din Sibiu a apărut „**Sidoxia**“. Cestiunea dotațiunei archiereului ortox român din Transilvania, de **Mateiu Voileanu**, asesor consistorial. Prețul 30 cr. Cartea e dedicată d-lui Parteniu Cosma.

Calendarul revistei Lumea Ilustrată, care din an în an e mai frumos și mai interesant, și care se găsește în biblioteca regelui României și împăratului Francez Iosif al Austriei, și pentru care editorul a primit sorosul de mulțămire din partea ambelor Curți, a apărut într-o ediție splendidă ne-ajută până acum și pentru anul 1898. El conține portretele și biografiile a 53 de suverani și suverane; regele Carol I la Porțile de fer. regele la Budapesta, prințul Carol I și Osman Pașa la Plevna. Deputații României. Portretul bine reușit al doctorului Kremvitz. Întâmplările cele mai însemnate din străinătate, în total aproape 300 de ilustrațiuni, cu un text variat și interesant, cum și o parte umoristică. Prețul calendarului, ediția de lux, e 1 franc, în provincia 1 franc 30 bani, și ediția populară 80 bani. Se găsește în toate librăriile, precum și la editorul Iz. Hertz (Hotel de France) în Bucuresci.

„Călimdarul Plugarului“, edat de tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov și întocmit de I. Georgescu cu deosebită privire la trebuințele poporului nostru agricol, are o parte literară și economică foarte variată și bogată, cuprindând mai mulți articuli bine aleși, povești, poezii etc. La început biografia lui Alesandru Roman, apoi o introducere de autor, un articol intitulat: Alegerea carierelor; Cei doi prieten (istorisire morală) trad. de N. Petra-Petrescu; Numai una, poezie de G. Coșbuc; Bogatul și săracul în spiritul

lumei și în ordinea Provedinței de Dr. Elefterescu; Insurat de două-ori, (novelă populară) de I. Pop Reteganul. Partea economică, redactată de I. Georgescu, începe cu un articol: Economia înțeleptă; urmază rotațiunea în cultura legumelor; Incolțirea sémênțelor; Bólele animalelor de casă; Ingrășatul porcilor; Animale folositoare și stricătioase grădinăritului și plugăritului. La urmă câte-va pagini de povești, Diverse-Glume etc. apoi câte-va còle de anunțuri. Prețul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 esemplare comandate de-odată unul se dă în cinste. De vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.
Din 9 Ianuarie 1898.

Renta ung. de aur 4%	121.15
Renta de coróne ung. 4%	99.65
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.80
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonuri rurale ungare 4%	96.65
Bonuri rurale croate-slavone	97.50
Imprum. ung. cu premii	153.25
Loșuri pentru reg. Tisei și Segedin.	140.—
Renta de argint austr.	102.65
Renta de hârtie austr.	102.55
Renta de aur austr.	121.55
Loșuri din 1860	144.30
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	946.—

Acții de-ale Băncei ung. de credit.	387.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	357.—
Napoleonori	9.53 1/2
Mărci imperiale germane	58.80
London vista	120 —
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%	102.85
Note italiene.	45.45

Cursul pieței Brașov

Din 10 Ianuarie 1898

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vând.	9.49
Argint ron. an. Cump.	9.44	Vând.	9.47
Napoleonori. Cump.	9.50	Vând.	9.54
Galbeni Cump.	5.63	Vând.	5.66
Ruble Ruse-ci Cump.	127.75	Vând.	—
Mărci germane Cump.	58.60	Vând.	—
Lira turcesc Cump.	10.75	Vând.	—
cris. fon. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Contra tusei și regușei

Ca cel mai bun mijloc se recomandă **bonbonele „Veronica arvensis“** ale lui **Réthi.** — Prețul 1 dosă 30 cr., 5 doze trimite franco „farmacia la Vultur“ din **B-Csaba.** — Numai dozele cu subscrierea de jos sunt veritabile.

3—10,1462

Retty Bela

POMADA MAGDA a lui Kessler este pe baza compoziției sale dermatologice-terapeutice, un remediu cunoscut, ca cel mai excelent în contra mătreaței, cum și în contra căderii părului.

POMADA MAGDA prin mulți ani aprobată este de tot nevătmătoare, are un efect excelent pentru creșterea părului, și se recomandă la toți, precum și la copii, ca un remediu excelent profilactic în contra tuturor bolilor contagióse a părului.

Depozit central de expedițiune la farmacistul **Rudolf Kessler** în Gyertyámos, (comit. Torontal) în Sibiu: Farmacia moștenitorilor **Molnar** Strada Cisnădiei, în Brașov: la farmacia lui **Ferd. Jekelius**, și în farmacia lui **Francisc Kelemen**, în Reghinul-săsesc: la farmacia lui **Emil Vermescher.**

— Prețul 3 coróne. —

6—10,1465

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1897.

Budapesta - Predeal										Copsa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș										
Tren de persón.					Tren de persón. și mixt					Tren de persón. și mixt					Tren de persón. și mixt					
10 —	8.25			2.10	pl. Viena . . . sos.	1.50	7.20	1.50	6.20	2.20	4.43	11.20	7.10		pl. Copsa mică . . sos.		9.34	3.25	6.25	12.35
8.30	1.55		5.45	9.15	Budapesta . . . ↑	7.10	1.10	7.50	6.20	3.57	6.36	12.48	8.50	7.52	Ocna . . .	3.35	8.11	1.46	5.07	11.01
11.31	3.56		8.00	11.19	Szolnok . . . ↑	8.30	3.37	11.12	5.32	4.19	7.04	1.15	9.15	8.18	Sibiu . . . { pl. } 3.—	7.44	1.16	4.40	10.30	
2.—	Arad				P. Ladány . . . ↑	5.50	1.19		4.56	4.34					Arig . . . { sos. } 3.—	7.31			8.57	
3.42	6.52		1.48	2.11	Oradea-mare . . { pl. } 8.00	11.04	Arad	2.38	11.32	6.16					Făgăraș . . . pl. 3.—	6.02			7.16	
3.58		1.22	2.06	2.18	Mező-Telegd . . ↑	7.10	10.47	2.31	11.17	8.42						3.28			4.25	
4.38		2.19	3.03	2.50	Rév . . . ↑	6.13	9.30	1.34	10.08											
5.20		3.32	3.45	3.26	Bratca . . . ↑	5.38	9.10		9.50											
5.43		4.08	4.06		Ciucia . . . ↑	4.49	8.32		12.52											
6.31		5.03	4.53	4.16	B. Huiedin . . . ↑	4.59	7.54		12.20											
7.16		5.51	5.32	4.52	Ghârbău . . . ↑	3.18	6.54		7.37											
8.06		5.06	6.24		Clușiu . . . { pl. } 2.23	6.13		11.01	7.—											
8.33		5.14	6.59	5.55	Apahida . . . ↑	5.24	4.35		6.27											
8.48		8.40	11.10	6.11	Ghiriș . . . ↑	5.02	4.14		9.23											
9.05		9.09	11.27	6.27	Cucerdea . . . ↑	3.37	2.55		8.49											
10.16		10.50	12.30	7.25	Uiuóra . . . ↑	2.56	2.15		4.27											
10.54		11.25	12.57	7.50	Vințura . . . ↑	2.49	2.08		4.20											
11.01		11.49	1.09		Aiud . . . ↑	2.41	2.00		8.23											
11.09		11.59	1.16		Teiuș . . . { pl. } 2.17	1.38		8.06	3.38											
11.31		12.29	1.36	8.17	Crăciunel . . . ↑	1.55	1.17	3.33	7.59											
11.48	11.40	12.55	1.54	8.33	Blașiu . . . ↑	1.29		7.30	2.16											
12.29		1.30		8.38	Micăsasa . . . ↑	12.55		7.09	1.44											
12.57		2.08			Copsa-mică . . { pl. } 12.40			6.56	1.25											
1.11		2.27		9.10	Mediaș . . . ↑	11.41		6.54	1.01											
1.42		3.11		9.31	Elisabetopol . . ↑	11.14		6.41	12.45											
1.58		3.31		9.43	Sighișora . . . ↑	10.55		6.20	12.16											
2.13		3.46		9.45	Hașfalău . . . ↑	10.22		5.53	11.40											
2.32		4.08		9.59	Homorod . . . ↑	9.45		5.46	11.33											
3.04		4.45		10.23	Agostonfalva . . ↑	9.35		5.32	11.16											
3.40		5.27		10.51	Apșa . . . ↑	9.13		4.27	10.03											
3.47		5.47		10.58	Feldióra . . . ↑	7.44		3.53	9.22											
4.03		6.12		11.13	Brașov . . . { pl. } 7.02	6.37		3.37	8.58											
5.35		7.58		12.26	Timiș . . . { sos. } 6.58			3.16	8.27											
6.13		8.36		12.58	Predeal . . . ↑	5.08		2.45	7.48											
6.42		9.09		1.16	Bucuresci . . pl. 9.08			2.18	5.20											
7.16		9.40		1.35				1.42	4.14											
8.—		10.25		2.09				1.12	3.32											
3.55		11.—		2.19				8.35	7.10											
4.40		12.26		3.01																
5.10		1.11		3.31																
12.00		10.10		9.30																

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre nseamnă órele de noapte. — Semnul ◀▶ arată cu capul direcția, încãtrãu merge trenul.